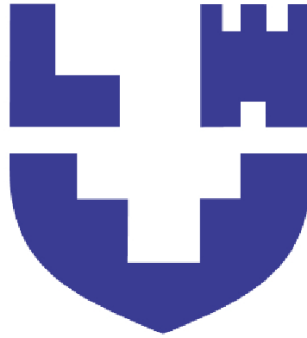

**Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет**

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ЖУРНАЛІСТИКИ

Методичні вказівки до вправничних занять та виконання самостійної
роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої
програми Медіакомунікації та PR галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
денної та заочної форм навчання

ЛУЦЬК 2023

УДК 003. 07-028.42 (07)

Т-41

До друку

Голова навчально-методичної ради факультету цифрових освітніх технологій
_____ Г.А.Герасимчук

Затверджено навчально-методичною радою факультету цифрових освітніх та соціальних технологій ЛНТУ, протокол № від «___» 2023 року

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ С.Бакуменко

Рекомендовано до видання на засіданні кафедри кафедри іноземної та української філології ЛНТУ, протокол № від _____ 2023 року.

Зав. кафедри іноземної та української філології _____ А.П.Мартинюк

Укладачі:

Л.Ю.Тиха, к. філол. н., доцент кафедри іноземної та української філології ЛНТУ

Рецензент:

Т.В.Николюк, к. філол. н., доцент кафедри іноземної та української філології ЛНТУ

Відповідальний за випуск:

А.П.Мартинюк, к.пед.н., доц. завідувач кафедри кафедри іноземної та української філології ЛНТУ

Т-41

Теорія і методика журналістики. [Текст]: Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми Медіакомунікації та PR галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика денної та заочної форм навчання. Луцьк: ЛНТУ, 2023. – 54 с.

Л.Ю.Тиха, 2023

Методичне видання складене відповідно до чинної програми курсу «Теорія і методика журналістики» з метою надання методичної допомоги здобувачам під час підготовки до практичних занять та виконання самостійних завдань. Навчально-методичне видання

містить методичні вказівки до вивчення теоретичних питань кожного практичного заняття, завдання практичного характеру та комплекс завдань для самоконтролю,

ЗМІСТ

Вступ	4
Змістовий модуль 1. Основні аспекти журналістської творчості	5
Практичне заняття №1	5
Практичне заняття №2.....	6
Практичне заняття №3.....	10
Практичне заняття №4.....	12
Практичне заняття №5.....	10
Практичне заняття №6.....	12
Практичне заняття №7.....	13
Практичне заняття №8.....	13
Практичне заняття №9.....	14
Змістовий модуль 2 Методика створення журналістських матеріалів різних жанрів	15
Практичне заняття №10.....	16
Практичне заняття №11.....	16
Практичне заняття №12.....	
Практичне заняття №13.....	
Практичне заняття №14.....	
Перелік питань до іспиту	
Список використаної літератури	

Вступ

Метою вивчення дисципліни “Теорія і методика журналістики” є сформуванню розуміння процесу журналістської творчості, його етапів та складників майстерності; тонкощів та змісту професії; навчити застосовувати набуті знання на практиці.

Мета реалізується через виконання таких **завдань**:

- засвоєння специфіки журналістики як системи суспільних, особистісних координат;
- виявлення основних законів і методів журналістської творчості, її концептуально-свідомісної природи;
- розкриття генези свідомісної обробки факту як джерела суспільної комунікації;
- аналіз естетичних рівнів інтерпретації інформації, форм та методів її вираження;
- засвоєння методологічних основ інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного мислення.
- вироблення студентами теоретично-практичних орієнтацій і критеріїв журналістської творчості, формування чіткого уявлення про свою майбутню професію.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
- Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами
- Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.
- Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально комунікаційних наук.

Змістовий модуль 1. Основні аспекти журналістської творчості

Практичне заняття №1

Тема: . Поняття журналістської творчості

Мета: окреслити основні моменти становлення історії української журналістики як науки.

Питання для обговорення

1. Що таке творчість? Погляди на природу творчості.
2. Етапи творчого процесу.
3. Журналістика як форма творчої діяльності. Репродуктивні та продуктивні форми діяльності в журналістиці.
4. Закономірності журналістської діяльності.
5. Аматорство і професіоналізм у журналістиці. Три ступені в розвитку професіонала: навчання, вправність, майстерність.

Література: [5,9,11,15].

Методичні рекомендації

Після опрацювання теоретичного матеріалу і виконання практичних завдань студент має:

- розуміти сутність журналістської творчості як специфічного виду діяльності;
- знати її структурні компоненти, умови та чинники;
- уміти аналізувати творчий процес журналіста на різних етапах створення матеріалу;
- усвідомлювати власний творчий потенціал і вміти його розвивати.

Перед початком роботи рекомендується визначити та опрацювати такі терміни: *журналістська творчість; творча індивідуальність журналіста; творчий процес; методи й прийоми творчої діяльності; творча свобода та професійна відповідальність; інтелектуальні та комунікативні компетентності.*

Для ефективного засвоєння матеріалу здобувачі повинні

1. Прочитати базові джерела (підручники, навчальні посібники з теорії та методики журналістської творчості, подані в кінці навчально-методичного видання).

2. Виділити головні характеристики творчої діяльності журналіста: поєднання інформаційної, аналітичної та художньо-образної складових; робота з фактами та їх інтерпретація; взаємодія з аудиторією; відповідальність за публічне слово.

Для розуміння структури творчого процесу рекомендується розглянути творчий процес як послідовність етапів:

1. Пошук теми / інформаційний привід
2. Збір фактів, перевірка джерел
3. Аналітична обробка інформації
4. Вибір жанру та композиційного рішення
5. Створення тексту / матеріалу
6. Редагування / саморедагування
7. Публікація й реакція аудиторії

Вивчаючи особливості журналістської творчості, варто звернути увагу на:

специфіку роботи журналіста з реальністю, а не вигаданими сюжетами; баланс між творчістю та достовірністю; поєднання логічного й емоційного аспектів; роль особистісних якостей (спостережливість, ерудиція, емпатія, мовна культура).

Практична частина.

Завдання 1. Порівняйте тексти

Прочитайте два тексти з будь-яких ЗМІ: один — новинний, другий — авторська колонка. Охарактеризуйте їх і дайте відповіді на запитання:

- 1) Який з них є творчим?
- 2) У чому відмінність стилю, мови, подачі?

Завдання 2. Напишіть коротку творчу замітку до 200 слів про подію (наприклад, подорож, день у місті, відвідання театру), використовуючи метафори, яскраві образи. Приклад теми: "Кав'ярня, де народжуються ідеї".

Завдання 3. Придумайте 3 варіанти заголовків до одного тексту – офіційний, креативний, емоційний. *Приклад:* новина про відкриття парку.

Завдання 4. Моє бачення творчості в журналістиці

- Напишіть коротку відповідь (може бути у формі есе) на запитання:

- Що для мене означає журналістська творчість?
- Яким має бути журналіст, щоб бути творчим?

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1. Редагувати “сухий” текст.

- Знайдіть у ЗМІ "сухий" факт, наприклад "У гімназії №4 відбувся концерт".
- Перепишіть новину творчо: додайте деталі, емоції, описи атмосфери

Завдання 2. Аналітичне завдання.

Проаналізуйте 2-3 журналістські матеріали різних жанрів (репортаж, інтерв'ю, аналітична стаття) і визначте елементи творчого підходу автора, у чому проявляється оригінальність, які прийоми зробили матеріал більш виразним.

Завдання 3. Порівняльний аналіз.

Порівняйте журналістську творчість із творчістю у суміжних сферах (література, блогінг, наукова популяризація). Опишіть спільні риси та відмінності

Завдання 4. Робота з термінами.

Складіть глосарій з 10 термінів, пов'язаних із журналістською творчістю (креативність, індивідуальний стиль, образність, авторська позиція тощо) з коротким визначенням власними словами.

Практичне заняття №2

Тема: Складові журналістської майстерності

Мета: визначити основні складові індивідуальної та колективної журналістської майстерності.

Питання для обговорення.

1. Здібності й талант журналіста, шляхи їх формування та розвитку.

2. Журналістська майстерність: спроби теоретичного осмислення. Критика визначення майстерності як сукупності жанрово-композиційної та мовностилістичної вправності.

3. Складові журналістської майстерності: оперативність, актуальність, компетентність, правдивість, сміливість, аргументованість, переконливість, цікавість, стислість і досконалість викладу.

4. Мистецтво репортера, аналітика, талант художника-публіциста.

5. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність.

6. Аналіз тенденцій творчої практики сучасної журналістики: досягнення і проблеми.

Література: [5,9,11,15].

Методичні рекомендації

Перед початком вивчення теми важливо усвідомити, що журналістська майстерність – це не один навик, а комплекс умінь, які працюють у взаємозв'язку; успішний журналіст поєднує професійні знання, техніку роботи з інформацією, мовну культуру, творчий підхід, етичність та психологічну стійкість; важливо навчитися бачити журналістику цілісно, а не фрагментарно.

Під час опрацювання теми варто звернути увагу на навички роботи з інформацією, а саме:

1. Пошук і відбір інформації.

2. Інтерв'ювання.

3. Фактчекінг.

4. Створення тексту

Слід особливу увагу приділити мовній та стилістичній майстерності, зокрема, писати чітко, просто і точно; уникати громіздких конструкцій, штампів і зайвих оцінок; усвідомлювати, що стиль має відповідати жанру – новина лаконічна, репортаж образний, аналітика логічна.

Для того, аби робота мала творчий компонент, необхідно шукати оригінальний ракурс проблеми: ставте питання «Чому це важливо?»; уміти знаходити яскраві деталі та будувати цікаві образи; уміти розвивати

власний стиль – він формується через практику та читання якісної журналістики.

Важливо пам'ятати: творчість не суперечить фактам – вона лише допомагає подати їх виразно.

Вивчаючи тему журналістської творчості, слід звертати увагу на володіння журналістом емоційно-психологічними компетентностями: розвивати емпатію – журналіст працює з людьми, їхніми переживаннями та історіями; тренувати стресостійкість: робота може бути інтенсивною й емоційно складною. вчитися залишатися спокійними у конфліктних ситуаціях.

Для того, аби ефективно засвоїти матеріал, студенти мають практикуватися щодня: писати короткі новини на основі реальних подій; пробувати брати інтерв'ю у друзів чи однокурсників; аналізувати статті в авторитетних медіа.

Крім того, важливо використовувати метод порівняння: порівнювати подачу однакової новини в різних медіа; звертати увагу на точність фактів, заголовки, структуру, джерела; читайте якісні зразки журналістики; аналізувати, як побудовані тексти, як подаються факти, як працює мова; виписувати виразні деталі й професійні прийоми.

Практична частина

Завдання 1. Знайдіть майстерність у тексті.

- Прочитайте статтю з новинного сайту або газети.
- Визначте: точність фактів; ясність мови; логіку викладу; цитати й баланс думок; роботу з джерелами

Завдання 2. Переписати «важкий» текст.

- На основі фрагменту складного офіційного тексту (наприклад, пресреліз) перетворіть в іншу форму
- Спростіть мову, не втрачаючи змісту.
- Зробіть текст зрозумілим для широкої аудиторії.

Завдання 3. Скласти інтерв'ю.

- Оберіть героя (наприклад, волонтер, місцевий підприємець, викладач). Придумайте 5–7 питань і позначте:

- 1) які з них відкриті,
- 2) які уточнювальні,
- 3) які створюють емоційний контакт.

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1. Робота над заголовком

- Підберіть у ЗМІ коротку новину без заголовка.
- Напишіть 2–3 варіанти заголовків. Оберіть найвлучніший

Обґрунтуйте вибір

Завдання 2. 5 рис майстерного журналіста

- Напишіть короткий список (5 пунктів) рис або навичок, які, на вашу думку, роблять журналіста майстром.

- Вкажіть приклади журналістів, які мають ці якості.

Завдання 3. З'ясувати різницю між творчістю письменника і творчою роботою журналіста (написати коротке есе).

Практичне заняття №3

Тема: Журналіст – суб'єкт творчого процесу

Мета: визначити основні психофізіологічні та професійні характеристики журналіста як суб'єкта творчого процесу

Питання для обговорення

1. Психотип людини та її здатність до творчості. Дивергенти. Конвергенти. Вплив психофізіологічних характеристик особистості журналіста на творчий процес.
2. Індивідуальні характеристики творчої особистості журналіста.
3. Роль теоретичних знань, практичних навичок і досвіду журналіста в результативності професійної діяльності.
4. Спеціальні знання журналіста як фактор успішності його творчої діяльності.
5. Спеціалізація й універсалізм в журналістиці.

Література: [5,9,11,15].

Методичні рекомендації

Опрацьовуючи тему, студенти повинні звернути увагу на сутність творчого характеру журналістської діяльності; усвідомити роль журналіста як активного суб'єкта комунікативної та творчої діяльності; знати чинники, що впливають на творчість журналіста (осотистісні, професійні, соціальні); опрацювавши відповідну літературу, навчитися формувати уявлення про відповідальність журналіста як творця контенту.

На основі опрацьованого теоретичного матеріалу студенти повинні вміти пояснити, в чому полягає творчий характер журналістської праці; виконуючи запропоновані практичні завдання, навчитися аналізувати власний творчий процес та його етапи; володіти методами пошуку теми та побудови ідеї. У результаті вивчення теми слід навчитися аргументовано визначати роль журналіста як творця смислів у медіапросторі.

Для того, аби ефективно засвоїти матеріал, можна використовувати такі методи роботи з матеріалом: кейс-аналіз, що передбачає розбір конкретних журналістських матеріалів; порівняльний аналіз, який полягає у зіставленні текстів різних авторів; виконувати творчі завдання, наприклад сторітелінг, метод асоціацій тощо.

Практична частина

Завдання 1. Хто є суб'єктом?

- Прочитайте короткий журналістський матеріал.

Дайте відповіді на запитання:

- Хто є автором?
- Яку роль він відіграв: аналітик, репортер, коментатор?
- Як це вплинуло на зміст тексту?

Завдання 2. Вплив "Я" у журналістиці

- Прочитайте уривок з публіцистичної статті або блогу.

- Дайте відповіді на запитання:

- 1) Які риси особистості автора проявляються?
- 2) Чи помітна авторська позиція?

Завдання 3. Портрет журналіста як творця

- Створіть уявний портрет журналіста (характер, стиль, ідеї, пріоритети). Форма: мініесе або коротка презентація: "Який я – творчий журналіст?"

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Самоаналіз – "Я як суб'єкт творчості"

- Напишіть текст на тему: "Що впливає на мої рішення як автора" (емоції, досвід, погляди, освіта тощо)

Завдання 2. Творча інтерпретація фактів

— Візьміть один і той самий факт (наприклад: "У місті відкрили новий парк").

- Напишіть три варіанти замітки:

- офіційний
- емоційно-позитивний
- критичний

— Обговоріть на занятті: як автор змінює акценти?

Практичне заняття №4

Тема: Феномен цікавого в журналістиці

Мета: визначити й обговорити поняття «феномену цікавого» у журналістській діяльності.

Питання для обговорення:

1. Цікавість як психологічний феномен.
2. Цікаве у житті й у літературі.
3. Цікавість - одна з визначальних рис журналістики.
4. Цікавість факту і цікавість думки.
5. Цікавість і сенсаційність. Важливе і цікаве: американський варіант.
6. Від цікавості факту і думки до цікавої особистості

Література: [[5,9,11,15]..

Методичні рекомендації

Опрацьовуючи матеріал теми, студенти мають звернути увагу на природу цікавості як ключової категорії журналістської діяльності; усвідомити чинники, що формують інтерес аудиторії; навчитися визначати, створювати й аналізувати цікаве в журналістських матеріалах; опанувати прийоми підвищення інтересу в текстах без втрати достовірності та етичності. Для цього необхідно визначити, що саме робить матеріали привабливими для аудиторії; вивчити механізми інтересу, куди входить, зокрема, новизна, актуальність, емоційний чинник, конфліктність, людський вимір, несподіваність. Також варто звернути увагу на фактори newsworthiness, тобто конфлікт, масштаби, значущість, близькість, персоніфікація тощо. Особливо слід наголосити на методах створення цікавості у журналістському матеріалі: драматургія та композиція, створення інтриги, точне й живе формулювання заголовків; засосування сторітелінгу, використання фактів, персонажів, деталей, мовна виразність. Окремо варто розглянути роль медіаплатформи у формуванні цікавості, тобто як змінюється цікаве у Tik-Tok, подкастах, соцмережах

Практична частина

Завдання 1. Що робить новину цікавою? Прочитайте 2 новини: одна — «суха», інша — емоційна й образна і дайте відповідь на запитання:

- Які слова або прийоми викликають інтерес?
- Що з них ви можете використати у своїй роботі?

Завдання 2. Заголовок, що торкає. Отримайте нейтральний текст. Придумайте три варіанти заголовків: інформативний, емоційний, провокаційний Обговоріть, який працює найкраще і чому.

Завдання 3. Перетворити буденне на цікаве

- Вам дається звичайна подія (наприклад, відкриття супермаркету, дощова погода, день на факультеті). Напишіть кілька речень про неї так, щоб це було дійсно цікаво.

- Додайте несподівану деталь, метафору або людську історію.

Завдання 4. Людина як джерело інтересу

- Візьміть коротку інформацію про подію і додайте до неї коментар або історію очевидця. Результат: текст стає "живим" — цікавішим для аудиторії.

Завдання 5. Рейтинг цікавого

- Підготуйте 5 заголовків або сюжетів.
- У групі студенти виставляють бали: що найцікавіше й чому
- Обговоріть: що "чіпляє" більшість, а що - ні

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Дати письмову відповідь на питання "Що таке "цікаве" в контексті журналістики?"

Завдання 2. Проаналізувати фактори, які визначають цікаве/нецікаве у журналістському матеріалі

Завдання 3. Знайти приклад журналістського матеріалу, який здається особливо цікавим; визначити, що саме зробило його таким: тема, заголовок, стиль подачі, композиція, приклади, персонажі; чи не переходить цей матеріал межу допустимого: клікбейт, маніпуляція, перебільшення?

Завдання 4. Написати коротке есе на тему "Чи завжди журналістика має бути цікавою?"

Практичне заняття №5

Тема: Об'єктивна реальність та шляхи її відображення в журналістиці

Мета: обговорити питання об'єктивності як основи журналістської творчості.

Питання для обговорення.

1. Об'єктивність відображення - найсуттєвіша риса демократичної журналістики.
3. Відмінність між подієвою інформацією і публіцистикою щодо способів відтворення дійсності.

4. Гуманізм - основа журналістики майбутнього.
5. Журналіст, влада, партії: особливості стосунків в умовах утвердження демократії.
6. Право журналіста на критику та правова й етична відповідальність за неї. **Література:** [5,9,11,15].

Методичні рекомендації

Робота над темою заняття має починатися з усвідомлення того, що студенти повинні зрозуміти сутність об'єктивної реальності та її роль у журналістській діяльності; усвідомити принципи об'єктивності, достовірності та точності, навчитися розрізняти факт, інтерпритацію та оцінку, визначати можливі джерела спотворення реальності в медіа.

Для того, аби опанувати тему, треба з'ясувати, що таке об'єктивна реальність, чому журналіст має працювати з реальними фактами, чим відрізняється реальність від інформаційної картини світу. Крім того, звернути увагу на такі поняття, як тема повноти та точності відображення, запит суспільства на достовірну інформацію, медіа як посередник між подією та аудиторією.

Вивчаючи пропоновану тему, студенти повинні розуміти такі поняття, як факт як основна одиниця журналістської інформації, коментар (пояснення факту, інтерпритація), оцінка (емоційно-ціннісний компонент).

Практична частина

Завдання 1. Розпізнайте об'єктивність у тексті Прочитайте два уривки з новин: один – з максимально об'єктивним викладом фактів, другий – з вираженою суб'єктивною думкою. Завдання: Визначте, де текст більш об'єктивний, а де – більше оцінок або суб'єктивних думок. Як можна було б покращити суб'єктивний текст, щоб зробити його більш об'єктивним?

Завдання 2. Скласти новину на основі фактів Напишіть новину, не додаючи оцінок чи суб'єктивних думок, використовуючи лише надані факти.

Завдання 3. Розповідь з двох точок зору Візьміть одну подію (наприклад, мітинг, спортивний матч, конфлікт) і напишіть дві версії події з різних точок зору. Завдання: Одна версія – зі слів учасників події, друга –

з точки зору сторонніх спостерігачів. Як змінилися факти залежно від того, хто розповідає історію?

Завдання 4. Фотографія як частина об'єктивного відображення

Розгляньте дві фотографії, що зображають одну й ту саму подію, але з різних ракурсів. Яка фотографія більш об'єктивна і чому?

Завдання 5. Порівняйте статті з різних джерел Виберіть дві статті на одну й ту саму тему з різних джерел (наприклад, одна стаття з офіційного сайту, інша – з незалежного блогу). Завдання:

1. Порівняйте, які факти та події зазначені в обох статтях, а які відсутні.
2. Як різні джерела подають інформацію, і чи є в цих матеріалах якісь суб'єктивні оцінки?

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Перевірка фактів

- Підібрати текст новини з деякими підозрілими чи не зовсім точними фактами.

- Використовуючи доступні інструменти для перевірки фактів, перевірте їх точність.

- Визначити, як зміниться текст новини після виправлення помилок?

Завдання 2. Виключення стереотипів із тексту

- Прочитайте уривок з новини або статті, яка містить стереотипні уявлення або непотрібні оцінки щодо певної групи людей (наприклад, за ознакою національності, релігії, статі).

- Перепишіть текст без використання стереотипів.

- Поясніть, як змінилося сприйняття матеріалу після того, як стереотипи були прибрані?

Практичне заняття №6

Тема: Журналістський твір як тип тексту

Мета: зробити аналіз журналістського твору (задум, тема, факт тощо).

Питання для обговорення.

1. Задум - перший щабель творчого процесу. Особливість задуму в журналістиці.

2. Поняття теми журналістського твору.

3. Шляхи виникнення задуму/теми в журналістській роботі. Народження журналістської теми.

4. Поняття «факт». Природа факту. Факт і об'єктивність.

5. Класифікація фактів.

6. Логіка відбору фактів. Місце факту у журналістських творах різних жанрів.

Література: [5,9,11,13? 15]..

Методичні рекомендації

Для якісного засвоєння матеріалу теми необхідно опрацювати такі теоретичні положення:

- Поняття журналістського твору. Журналістський твір – це текст, створений з метою оперативного інформування, інтерпретації чи впливу на громадськість. Журналістський твір поєднує фактичність, суспільну значущість та авторську оцінку (ріною мірою, залежно від жанру).

- Функції журналістського тексту, а саме: інформаційна – передання нових важливих фактів, комунікативна – встановлення звязку з аудиторією, аналітична – пояснення, інтерпретація подій, впливова (переконувальна) – формування громадської думки, розважальна – підтримка інтересу аудиторії.

- Ознаки журналістського тексту, з-поміж яких актуальність, достовірність джерел, суспільна значущість, логічна структура, доступність викладу, баланс факту й коментарів, орієнтація на конкретну аудиторію.

- Жанрова система журналістики. В межах цього питання рекоєндовано ознайомитися з трьома групами жанрів: інформаційні (новини, замітка, репортаж), аналітичні жанри (стаття, огляд, коментар), художньо-публіцистичні (нарис, есе, фейлетон).

- Структура журналістського тексту: заголовок (лаконічний, точний, привабливий), лід (вступ) – коротка відповідь на запитання хто? що? де? коли? чому? як? основна частина (факти, деталі, коментарі, бекграунд), висновок (узагальнення, прогноз або повторне наголошення на ключовому)

Практична частина

Завдання 1. Визначити тип тексту

- Прочитайте три журналістські матеріали (новина, замітка, репортаж або аналітика).

- Визначте тип кожного тексту. Вкажіть ознаки, за якими ви це встановили

- Зробіть висновок про те, чим відрізняється інформаційний, аналітичний та художньо-публіцистичний тип

Завдання 2. Перетворити тип тексту

- Підберіть з матеріалів ЗМІ коротку новину.

- Перепишіть її у формі репортажу або аналітичної замітки

- Зверніть увагу на стиль, лексику, побудову і поясніть відмінність.

Завдання 3. Порівняй структуру

- Проаналізуйте структуру інформаційного повідомлення і аналітичної статті.

- Визначте, з яких частин складається кожен текст (лід, основна частина, висновок тощо)

- Поясніть, чому саме така структура застосована

Завдання 4. Визначити стиль і мету

- Оберіть будь-який журналістський матеріал.

- Визначте його стиль (офіційно-діловий, публіцистичний, художній тощо)

- З'ясуйте основну мету (інформувати, переконати, розважити)

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Написати власний матеріал

- Оберіть тип тексту (наприклад, інформаційна замітка або міні-інтерв'ю)

- Напишіть короткий журналістський твір на актуальну тему, дотримуючись ознак обраного типу тексту (об'єктивність, структура, мова)

Завдання 2. Трансформувати публікацію

- Оберіть публікацію з соцмереж (наприклад, пост або блог).

- Перетворіть її на журналістський матеріал (новину або публіцистичну статтю)

- Поясніть, які елементи були додані або змінені для відповідності типу тексту

Завдання 3. Склади карту типів журналістських текстів

- Створіть таблицю або схему, в якій порівнюються різні типи журналістських текстів:

1. Основні риси
2. Приклади
3. Типові теми
4. Основна мета кожного типу

Практичне заняття №7

Тема: Ідейно-тематичні особливості журналістського твору

Мета: схарактеризувати поняття ідей, теми журналістського твору.

Питання для обговорення

1. Ситуація. Варіанти ситуацій, що знаходять відображення у журналістиці. 2. Проблема, її різновиди. Типи зв'язку реальних конкретних ситуацій і масштабних проблем.

3. Ідея журналістського твору, її специфіка. Єдність «опорної» і «робочої» ідеї в журналістиці.

4. Варіанти робочої ідеї.

5. Виразальні засоби журналістики – основа для втілення теми та ідеї в журналістському творі:

а) одиниці фактологічного ряду: факти; фактоїди; емпіричні повідомлення; б. одиниці культурологічного ряду: образи; нормативи.

6. Аналіз ідейно-тематичних особливостей журналістського твору.
Література: [[5,9,11,13? 15].

Методичні рекомендації

Для ефективної практичної роботи над темою необхідно опрацювати такі теоретичні положення:

- Тема журналістського твору, що передбачає розуміння поняття теми як кола фактів і явищ, про які повідомляє текст. Тема завжди пов'язана з актуальною проблемою суспільства (соціальною, політичною, культурною, моральною, освітньою тощо). Вона визначає, які факти добирає автор і як вибудовується структура матеріалу.

- Ідея журналістського твору. Ідея – це основна думка, авторське бачення події, її оцінка й інтерпретація. Вона може бути виражена прямо (через висновки, авторські судження) або опосередковано (через добір цитат, акценти, контрасти).

- Проблематика. Проблематика – це сукупність питань, які порушує текст. Вона демонструє, на що автор хоче звернути увагу, які соціальні явища потребують осмислення чи обговорення.

- Ідейно-тематичний комплекс як смисловий центр твору передбачає, що комплекс “тама+ідея+проблема” формують смислове ядро журналістського тексту. Саме цей комплекс визначає жанр, добір фактів, логіку їх викладу та тональність матеріалу

- Жанрові особливості ідейно-тематичного наповнення. Тут слід розуміти, що новина має такі характеристики: тема вузька, домінує факт, ідея мінімальна, проблематичність прихована; стаття/аналітика: ідея розгорнута, тема широка, проблематика показана через причини, наслідки, варіанти рішень; нарис, есе: ідейність має емоційно-ціннісний характер, тема часто суспільно-моральна; коментар (колонка): ідея – головний елемент, тема події служить лише приводом для авторських міркувань

Практична частина

Завдання 1. Визначити ідею та тему

- Прочитайте журналістський матеріал (статтю, замітку або колонку).
- Визначте тему (про що йдеться)
- Визначте ідею (що автор хоче донести до аудиторії)

Завдання 2. Скласти тематичний план

1. Оберіть актуальну подію або суспільну проблему.
2. Сформулюйте тему
3. Запропонуйте можливу ідею журналістського твору
4. Складіть короткий план тексту

Завдання 3. Тренінг: зміни ідею, збережи тему

- Підберіть самостійно текст з певною темою й ідеєю.
- Змініть ідею (наприклад, з критичної на позитивну), але збережіть тему
- Напишіть нову версію вступу або завершення

Завдання 4. Побудувати ланцюжок “Тема – Проблема – Ідея”

- Виберіть суспільне явище (наприклад: міграція, екологія, молодь у політиці).
- Сформулюйте тему.
- Визначте центральну проблему.
- Сформулюйте ідею майбутнього матеріалу

Завдання 5. Знайти приховану ідею

- Прочитайте короткий публіцистичний текст або колонку.
- Спробуйте виявити неочевидну або підтекстову ідею
- Обґрунтуйте свою думку цитатами з тексту

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Написати короткий твір за заданою ідеєю

- Оберіть одну з наведених ідей (наприклад: "важливість толерантності", "громадська активність молоді", "цінність чесної журналістики")

- Напишіть замітку, статтю або есе, розкривши цю ідею через конкретну тему

Практичне заняття №8

Тема: Композиційні особливості журналістського твору

Мета: розкрити зміст поняття «композиція журналістського твору»; визначити типи журналістських текстів за композиційними особливостями; розглянути поняття «сюжет» і «фабула».

Питання для обговорення:

1. Поняття композиції. Єдність форми і змісту.
2. Організація журналістського твору. Три типи внутрішньотекстових зв'язків: 1) поверхові (монтаж); 2) глибинні (композиційні блоки); 3) метазв'язки.
3. Журналістський образ: специфіка і функції.
4. Поняття «сюжет» і «фабула». Відмінність сюжету в літературі і журналістиці.
5. Три типи організації журналістських творів: 1) сюжетний тип (подієвий сюжет); 2) тип з фабульною основою; 3) тип з проблемно-аналітичною організацією твору.
6. Архітектоніка журналістського тексту. Елементи архітектоніки.
7. Заголовок, його роль в організації журналістського твору.
8. Функції, види заголовків.
9. Аналіз композиційних особливостей журналістського твору.

Література: [5,9,11,13, 15]...

Методичні рекомендації

Для ефективного виконання практичних завдань, слід розглянути й опрацювати такі теоретичні положення:

1. Поняття композиції. Композиція журналістського твору – це організація його змісту, послідовність розміщення частин, логічні зв'язки між ними та спосіб подання фактів. Композиція забезпечує цілісність, динаміку, зрозумілість і читабельність матеріалу.

2. Основні елементи композиції журналістського тексту: заголовок (має інформувати, зацікавлювати й коректно відображати зміст); підзаголовок (опційно) розширює чи уточнює тему, лід – перший абзац або блок тексту, який відповідає на ключові запитання хто? Що? Де? Коли? Чому? Як?, основна частина передбачає розкриття подій, теми або проблеми, аргументи, свідчення, коментарі, висновок – підсумок, оцінка, прогноз або заклик до дії, додаткові елементи (цитати, підзаголовки, ілюстрації, таблиці, графіки, мультимедіа).

Варто пам'ятати, що у журналістиці композиція не завжди лінійна: вона може бути хронологічною, тематичною або змішаною.

3. Принципи побудови композиції: логічна послідовність (факти подають у порядку важливості), динамізм і ритм (чергування коротких та довгих абзаців, активна лексика, зміна темпу), контраст (порівняння подій, ситуацій, думок), інтрига (елементи, що зацікавлюють і спонукають читача продовжувати читання), єдність теми та ідеї (всі частини тексту працюють на головну думку).

4. Типові композиційні прийоми: кільцева композиція (початок і кінець пов'язані однаковим мотивом або цитатою), рамкова конструкція (матеріал обрамлює певна подія або думка, всередині – розвиток сюжету), монтажність (чергування різнорідних блоків), паралельні сюжетні лінії (кілька подій розгортаються одночасно), акцентування ключових фрагментів (виділення важливих фактів, цитат, думок для уваги читача).

5. Композиційні моделі в різних жанрах

Жанр	Типова композиція	Особливості
Новина	Перевернута піраміда	Найважливіше спочатку, менш важливе - далі
Репортаж	Хронологічна або змішана	Подання події в часі, часто включає атмосферу, деталі
Інтерв'ю	Блокова	Відокремлення запитань і відповідей

Аналітична стаття	Теза – аргументи – висновки	Системне обґрунтування думки, аналітика
Публіцистика	Проблемно-конфліктна	Спочатку проблема, потім її обговорення

Практична частина

Завдання 1. Розбери текст на складові

- Прочитайте журналістський матеріал (новину, статтю або репортаж).

- Виділіть у ньому вступ (лід), основну частину та завершення

- Проаналізуйте, як кожна частина працює на сприйняття тексту

Завдання 2. Побудуйте композицію самостійно

- На основі поданої теми (наприклад: “Молодь і війна”, “Проблеми транспорту у місті”, “Життя університету”).

- Складіть композиційну схему майбутнього матеріалу: 1. Лід (інтрига, факт, питання) 2. Основна частина (розкриття теми) 3. Завершення (висновки, заклик, підсумок)

Завдання 3. Переписати з іншим вступом

- Оберіть журналістський текст.

- Перепишіть лід на інший тип: інформаційний; цитатний; запитальний; емоційний.

- Обговоріть, як це вплинуло на загальне враження

Завдання 4. Завершення, що запам'ятовується

- Прочитайте кілька текстів і зверніть увагу на типи завершень (стислі висновки, риторичні питання, повтор ключової думки).

- Напишіть три варіанти завершення до одного з матеріалів

- Визначте, який найкраще “закриває” тему – і чому

Завдання 5. Розірвана композиція

Студентам хаздалегідь дається журналістський текст, у якому абзаци перемішані.

Завдання: відновити логіку побудови Визначити, яка композиція застосована (пряма, кільцева, дзеркальна тощо)

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Побудувати інфографіку композиції

Візуалізуйте композицію журналістського твору у вигляді схеми, діаграми або “будинку”, де Фундамент – лід; Стіни – основна частина; Дах – завершення

Завдання 2. Перетворити план на текст

На основі плану композиції матеріалу з позначеними пунктами (наприклад: вступ – проблема – коментарі – висновок) напишіть короткий журналістський текст за цим планом

Практичне заняття №9

Тема: Факт і його природа у журналістиці

Мета: охарактеризувати поняття факту як основи журналістського твору.

Питання для обговорення:

1. Спілкування як взаємопізнання, обмін інформацією і діяльністю між людьми.
2. Факт – основа журналістського твору. Визначення і характеристика факту.
3. Факт і система фактів. Одиничний і статистичний факт. Науковий і художній факт.
4. Методика перевірки достовірності фактів.

Література: [1,5,9,11,15].

Методичні рекомендації

Для успішного виконання практичних завдань за темою заняття та опрацювання завдань до самостійної роботи студентам необхідно опрацювати теоретичні питання. Зокрема, оволодіти такими ключовими поняттями:

- Поняття факту, а саме: визначення журналістського факту; відмінність факту від судження, оцінки, емоції, припущення; значення фактів для об'єктивності та довіри до медіа.

- Класифікація фактів. Зокрема, рекомендується розглянути такі види фактів: подієві (те, що реально сталося); статистичні (числові дані); документальні (письмові докази); висловлювання (цитати посадовців, очевидців, експертів); опосередковані (факти, які підтверджують інші факти).

- Джерела фактів: офіційні документи; державні та приватні установи; експерти й фахівці; очевидці подій; перевірені онлайн-ресурси; власні спостереження журналіста.

- Властивості журналістського факту. Студенти повинні розуміти вимоги до факту: достовірність, точність, перевірюваність, актуальність, релевантність (відповідність темі), повнота.

- Методи перевірки фактів (fact-checking). Рекомендовано засвоїти базові прийоми: верифікація за кількома незалежними джерелами; перевірка першоджерел; аналіз цифрових доказів; розпізнавання маніпуляцій та фейків; відокремлення факту від коментаря.

- Факт і інтерпретація. Розглядаючи це питання, студенти мають розуміти різницю між тим, що сталося і тим, як це пояснюється. Потрібно, зокрема, вміти: не підмінювати факт оцінкою; подавати факти коректно й нейтрально; уникати перекручувань та узагальнень.

Практична частина

Завдання 1. Визначити, де факт, а де думка

- Прочитайте короткий текст (новину або замітку).
- Підкресліть усі речення, що містять факти
- Підкресліть іншою ручкою речення з оціночними судженнями, припущеннями або думками.

- Зробіть висновок: чи можна вважати текст об'єктивним?

Завдання 2. Типи фактів у тексті

- Проаналізуйте журналістський матеріал.
- Випишіть факти та розподіліть їх за видами:

- Подієвий факт (що сталося).
- Цифровий факт (статистика, дані).
- Думка як факт (цитата офіційної особи або експерта).

Завдання 3. Перевірка факта на достовірність

- Підберіть 5 фактів з умовного або реального тексту.
- Використовуючи інтернет або доступні джерела, перевірте їхню достовірність

- Напишіть, звідки ви взяли підтвердження, або наведіть аргументи, чому інформація сумнівна

Завдання 4. Знайти факти у відео або промові

- Прослухайте фрагмент інтерв'ю або перегляньте відеосюжет.
- Запишіть 5 фактів, які можна використати в тексті
- Оцініть, чи є серед них неперевірені чи емоційні твердження

Завдання 5. Створити повідомлення лише на основі фактів

- Сформууйте набір фактів (наприклад: дата, місце, подія, кількість учасників, офіційна заява).

- Напишіть коротку новину або замітку без жодного суб'єктивного коментаря

Завдання 6. Замінити припущення фактами

- Прочитайте текст, у якому є припущення, оцінки, перебільшення.
- Перепишіть текст, замінивши всі неточні фрази на конкретні, перевірені факти

— Поясніть, як це вплинуло на тональність і довіру до тексту

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Перевірити факти у заголовках

- Зберіть 10 заголовків з новинних сайтів.
- Визначте, які з них є фактичними, а які — емоційними/маніпулятивними

- Поясніть, як варто змінити заголовок, щоб він став об'єктивним

Змістовий модуль 2. Методика створення журналістських матеріалів різних жанрів

Практичне заняття №10

Тема: Методика збору інформації журналістами

Мета: схарактеризувати шляхи і джерела збору інформації у журналістиці.

Питання для обговорення:

1. Поняття про джерело інформації в журналістиці.
2. Джерела інформації професійних журналістів: а) робота журналіста із документами; б) людина - живе джерело інформації; в) предметно-речове середовище.
3. Основні форми системи інформування.
4. Загальні принципи роботи з джерелами інформації.
5. Етичні вимоги в процесі роботи з фактами і джерелами інформації.
6. Переваги дотримання етичних норм поведінки.

Література: [5,9,11,13, 15].

Методичні рекомендації

Готуючись до вивчення теми, студенти повинні опрацювати теоретичні питання, зокрема:

1. Поняття збору інформації в журналістиці, що передбачає роль збору інформації у створенні матеріалу; місце збору даних у структурі журналістського дослідження; етапи підготовки журналіста.

2. Основні методи збору інформації. Тут студентам слід ознайомитися з найбільш використовуваними методами:

- 1) Інтерв'ю
  - типи інтерв'ю: інформаційне, експертне, портретне, проблемне;
  - правила підготовки: визначення мети, складання питань, вивчення співрозмовника;
  - техніка проведення: відкриті та закриті питання, уточнення, робота з емоціями;

- етика та точність цитування.

2) Спостереження, яке буває включене та невключене; відкрите й приховане; фіксація деталей, поведінкових ознак, атмосфери; роль спостережень у репортажі.

3) Аналіз документів, куди входить така інформація:

- типи документів: офіційні, приватні, електронні, архівні;
- способи перевірки автентичності;
- критичний аналіз змісту;
- робота з витоками інформації та етичні обмеження.

4) Робота з відкритими джерелами (OSINT), що передбачає пресрелізи, офіційні сайти, бази даних; соціальні мережі як джерело фактів; цифрова гігієна та верифікація онлайн-даних; інструменти: пошукові оператори, аналіз зображень, архіви..

5) Опитування. Тут слід розглянути, зокрема такі поняття: різниця між журналістським опитуванням та соціологічним; формулювання питань; репрезентативність та обмеження; онлайн-опитування: ризики та переваги.

6) Робота з експертами передбачає критерії надійності експерта; вміння ставити «глибокі» запитання; перевірка компетентності та конфлікту інтересів;

7) Польова робота, а саме: виїзди на місця подій; робота з очевидцями; гарантування особистої безпеки журналіста; фіксація деталей: фото-, відеодокументація.

3. Основні вимоги до інформації

Студент має засвоїти, що отримані дані повинні бути достовірними, перевіреними з кількох джерел; бути повними для розкриття теми; бути актуальними; відповідати етичним стандартам; подаватися точно, без перекручувань.

4. Етапи роботи журналіста при зборі інформації

1. Підготовчий, що передбачає визначення теми; формування гіпотези й завдань; складання плану збору даних; підбір джерел.

2. Збір інформації, зокрема проведення інтерв'ю; робота на місці; аналіз документів; верифікація цифрових даних.

3. Обробка та аналіз: систематизація фактів; відсівання неперевіраних або нерелевантних даних; пошук логічних зв'язків; встановлення суперечностей.
4. Перевірка й уточнення: фактчекінг; звернення до додаткових джерел; узгодження цитат (коли це етично виправдано).
5. Підготовка матеріалу має містити: вибір форми (новина, стаття, репортаж, аналітика); структурування тексту; відповідність стандартам точності й балансу думок.

Практична частина

Завдання 1. Визначити джерела інформації

- Оберіть одну з тем (наприклад: "Зміни у транспорті міста", "Проблеми студентського гуртожитку").
- Назвіть 5 джерел, з яких можна зібрати достовірну інформацію
- Класифікуйте їх на: первинні (очевидці, учасники події) вторинні (офіційні документи, інтернет-ресурси)

Завдання 2. Інтерв'ю як джерело

- Підготуйте 5 запитань для інтерв'ю на актуальну тему.
- Проведіть коротке інтерв'ю з однією особою або знайомим
- Запишіть ключові факти, які отримали, та сформулюйте коротке інформаційне повідомлення

Завдання 3. Спостереження як метод збору

- Обраний об'єкт: наприклад, шкільне подвір'я, парк, зупинка громадського транспорту.
- Проведіть 15-хвилинне спостереження
- Зробіть нотатки: що відбувається, хто учасники, що викликає інтерес
- Напишіть замітку або репортажний абзац, використовуючи лише власні спостереження

Завдання 4. Робота з відкритими джерелами

- Оберіть публічну особу (місцевий політик, діяч культури).
- Знайдіть інформацію про неї з трьох різних джерел (офіційний сайт, новини, соцмережі)

- Сформулюйте 5 фактів і вкажіть, з яких джерел ви їх отримали

Завдання 5. Перевірка інформації

- Отримайте 3 повідомлення (наприклад, новини або пости з соцмереж).
- З'ясуйте, чи можна їх перевірити
- Знайдіть офіційне підтвердження або спростування кожного
- Складіть короткий звіт: "Було сказано" – "Перевірено" – "Висновок"

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Практика роботи з документами (Передбачає аналіз документів (наприклад, нові правила гуртожитку, розклад, бюджет університету)).

- Складіть список документів, які варто було б отримати
- Опишіть, які запити можна надіслати офіційно, а які – дістати через відкриті ресурси

Завдання 2. Симуляція "журналістського розслідування"

- Вигадайте ситуацію, наприклад "У ідальні університету зникли бюджетні кошти".

- Запропонуйте етапи збору інформації: з ким говорити, які документи шукати, які питання ставити
- Презентуйте короткий план розслідування

Завдання 3. OSINT-завдання

Перевірити фото або пост із соцмереж:

- знайти джерело;
- визначити час та місце;
- вказати, які інструменти були використані.

Практичне заняття №11

Тема: Методи журналістської творчості

Мета: розглянути й охарактеризувати основні методи в журналістиці.

Питання для обговорення

1. Поняття метод, методика; техніка, технологія; спосіб журналістської творчості.

2. Багатоманіття творчих методів у журналістиці. Раціонально-пізнавальний (емпіричні, теоретичні методи) і художній рівень (художні методи) пізнання дійсності.

3. Емпіричні методи: а) метод спостереження (за способом організації: відкрите і закрите; за ступенем участі: «включене» і «невключене»; залежно від умов вивчення предмету: пряме і непряме; за часовою ознакою: короткочасне і тривале); б) метод аналізу документа (традиційні, формалізовані); в) метод інтерв'ю, бесіди, опитування, анкетування; г) метод експерименту (журналіст «змінює професію»).

4. Теоретичні методи:

- формально-логічні: а) індуктивний висновок (метод); б) дедуктивний; в) традуктивний.

- змістовно-логічні а) методи аналізу і синтезу; аналогії і порівняння; б) гіпотетичний метод; в) метод історизму; г) конкретні методи (опису (репортажний і реконструювальний), оповідь (репортажна і реконструювальна), посилення (апелювання); цитування, метод статистики, контент-аналізу та інші соціологічні методи).

5. Художні методи: словесна інкрустація, типізація, виклад, переосмислення, художній образ, прийоми асоціації, творчої фантазії, метафоризації, метонімії, оксюморона (внутрішнього зіставлення), літоти (зменшення), гіперболізування (перебільшення), генералізації (підміни конкретного висновку загальним) індивідуалізації (підміни загального виводу конкретним) тощо.

6. Доцільність як принцип використання різних методів у журналістській творчості.

7. Загальне і специфічне в методиці, що використовують журналісти, які займаються різними видами журналістської творчості.

Література: [9,11,13, 15].

Методичні рекомендації

Перед тим, як братися до виконання практичних завдань та самостійної роботи, студенти мають опрацювати такі теоретичні питання.

1. Поняття журналістської творчості, куди входить розгляд творчої природи журналістської діяльності; поєднання фактологічності та креативності; журналіст як автор і комунікатор.

2. Місце творчих методів у журналістиці, зокрема значення творчих прийомів для побудови тексту; застосування методів у різних жанрах: новинних, аналітичних, художньо-публіцистичних; межі творчості та професійна етика.

3. Основні методи журналістської творчості

1) Аналітичний метод (логічний аналіз фактів; встановлення причинно-наслідкових зв'язків; формування висновків; застосування у статтях, коментарях, оглядах).

2) Описовий метод (створення образного опису; передача деталей, атмосфери, візуального ряду; значення опису у репортажі та нарисі).

3) Портретний метод (формування образу людини через факти, цитати, спостереження; прийоми: «портрет через ситуацію», «портрет через деталь»; використання в інтерв'ю, нарисах, портретних статтях).

4) Метод порівняння (зіставлення ситуацій, персонажів, фактів; виявлення контрастів, подібностей; застосування у аналітиці та публіцистиці).

5) Моделювання (створення умовної ситуації для пояснення явища; формування гіпотез; використання у прогностичних матеріалах).

6) Узагальнення й типізація (виділення загальних рис явищ; формування узагальнюючих висновків; застосування у публіцистичних жанрах).

7) Метод спостереження (творчий аспект) (вміння бачити деталі, жест, ситуацію; творча інтерпретація події; робота з «польовими нотатками»).

8) Емоційно-експресивні методи (використання художніх засобів: метафора, епітет, порівняння; ритм тексту, інтонація; межі емоційності в журналістиці).

9) Метод монтажу (поєднання різних сюжетних ліній; чергування сцен, цитат, фактів; створення динаміки тексту).

10) Нарративні (оповідні) методи (побудова історії; драматургія журналістського тексту (експозиція, кульмінація, розв'язка)); storytelling у сучасній журналістиці).

3. Принципи застосування методів журналістської творчості.

Розглядаючи це питання, студенти мають засвоїти такі поняття:

- творча свобода має поєднуватися з точністю фактів;
- образність не повинна спотворювати реальність;
- методи обираються відповідно до жанру й мети матеріалу;
- необхідно дотримуватися мовних та етичних стандартів;
- творчий метод повинен служити змісту.

4. Етапи творчої роботи журналіста

1) Підготовка: вибір теми; визначення жанру; збирання інформації; формування концепції матеріалу.

2) Творчий пошук: вибір відповідних методів; добір художніх і аналітичних прийомів; продумування композиції.

3) Створення тексту: написання основного матеріалу; забезпечення цілісності й логіки; використання образних та аналітичних елементів.

4) Редагування: перевірка точності фактів; стилістичне опрацювання; усунення зайвих емоцій або суб'єктивізму; підготовка фінальної версії.

Практична частина

Завдання 1. Розпізнати метод у тексті

- Прочитайте 2–3 журналістські матеріали різних жанрів (репортаж, інтерв'ю, аналітична стаття).

- Визначте, які методи журналістської творчості використано:
  - спостереження – інтерв'ювання
  - робота з джерелами – аналіз
  - синтез – емоційна подача

Завдання 2. Написати текст методом спостереження

- 1) Оберіть місце для короткого журналістського спостереження (наприклад, парк, кав'ярня, аудиторія).
- 2) Зробіть нотатки: атмосфера, дії, фрази, деталі.
- 3) Напишіть замітку чи міні-репортаж, використовуючи лише те, що побачили

Завдання 3. Творче переосмислення інформації

- 1) Отримайте набір сухих фактів (наприклад: "15 квітня відкрили нову виставку", "Присутні – 300 осіб", "Говорили про мистецтво війни").
- 2) Перетворіть це на цікавий інформаційний абзац, застосовуючи художні елементи, емоційне забарвлення, яскраві деталі

Завдання 4. Робота з джерелами: порівняти і переосмислити

- 1) Оберіть новину з двох різних джерел. Зіставте викладення подій.
- 2) Напишіть власну коротку версію матеріалу, спираючись на аналіз і синтез фактів

Завдання 5. Метод інтерв'ювання

- 1) Оберіть тему для короткого опитування (наприклад, "Що найбільше надихає вас у навчанні?")
- 2) Складіть 3 запитання.
- 3) Опитайте 3–5 осіб, занотуйте відповіді.
- 4) На основі отриманого матеріалу напишіть коротку інтерв'ю-нарис або думку дня

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Експрес-аналіз події

- Знайдіть стислий опис події (наприклад: "мітинг проти підвищення цін на транспорт").
- За 10 хвилин напишіть аналітичний абзац, використовуючи метод аналізу причин, наслідків, реакцій

Завдання 2. Створення креативного заголовка та ліда

- Оберіть тему (реальну або вигадану).
- Напишіть 3 варіанти заголовка (інформативний, емоційний, провокативний)

- Напишіть лід різними методами (з питанням, із цитатою, з несподіваним фактом)

Завдання 3. Монтажний прийом

Підготуйте текст, де різні сцени або цитати поєднані прийомом монтажу, щоб створити динаміку або контраст.

Практичне заняття №12

Тема: Методика підготовки журналістських матеріалів різних жанрових груп

Мета: визначити методику підготовки журналістських текстів різних жанрів.

Питання для обговорення:

1. Методика підготовки інформаційних матеріалів.
2. Методика підготовки аналітичних матеріалів.
3. Методика підготовки публіцистичних матеріалів.

Література: [9,11, 16,15].

Методичні рекомендації

Для того, аби ефективно опанувати тему, рекомендується опрацювати такі блоки:

1. Жанрова система журналістики, куди входить поняття жанру, жанрові ознаки; класифікації жанрів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні; трансформація жанрів у цифрових медіа (змішані форми, мультимодальність).
2. Методика підготовки інформаційних жанрів (новина, замітка, репортаж, інтерв'ю). У межах цього питання необхідно засвоїти:
  - принципи добору та перевірки фактів;
  - правило 5W+H;
  - структуру новини (лід – тіло – бекграунд – цитати);
  - типи лідів та заголовків;
  - техніку проведення інтерв'ю (етапи підготовки, типи запитань, етика).

3. Методика підготовки аналітичних жанрів (стаття, аналітичний огляд, коментар, прогноз, розслідування).

Для оволодіння методикою підготовки таких жанрів, необхідно вміти:

- формулювати головну аналітичну проблему;
- працювати з джерелами та експертними оцінками;
- будувати логічну аргументацію;
- застосовувати методи аналізу (порівняння, узагальнення, інтерпретація даних);
- створювати структуровану модель матеріалу.

4. Методика підготовки художньо-публіцистичних жанрів (есе, нарис, фейлетон, художній репортаж).

В межах вивчення цього питання важливо розвивати:

- вміння працювати з образом, деталлю, художніми прийомами;
- персональний стиль та авторську позицію;
- розуміння меж емоційності й достовірності.

5. Жанрові особливості для різних медіаплатформ.

Особливо слід звернути увагу на методику нових видів медіаресурсів:

- Текстова журналістика (преса, інтернет-ЗМІ).
- Аудіо та подкасти (структура сюжетів, побудова розмов).
- Відео та тележурналістика (кадрова драматургія, стендапи, синхрони).
- Соціальні мережі (сторітелінг, короткі формати, візуальні елементи).

6. Окремо слід виділити визначення критеріїв оцінювання журналістських матеріалів

Під час підготовки та перевірки роботи рекомендується оцінювати:

1. Жанрову відповідність (чи відповідає текст вимогам жанру).
2. Актуальність і новизну теми.
3. Повноту та достовірність фактів.
4. Структурованість та логічність викладу.
5. Мовну грамотність і стилістичну чистоту.
6. Творчий підхід, оригінальність.
7. Дотримання етичних норм журналістики.

Практична частина

Завдання 1. Визначити жанр і особливості побудови

- Оберіть три тексти з різних жанрів (новина, репортаж, інтерв'ю, аналітична стаття).

- Визначте жанр кожного матеріалу

- Складіть схему структури кожного тексту: вступ, основна частина, завершення

- Позначте, які методи збору та подання інформації використані

Завдання 2. Підготувати запитання для інтерв'ю

- Виберіть тему і респондента (умовного або реального)

- Складіть підбір запитань для глибокого інтерв'ю (від вступних до уточнювальних)

- Прорепетируйте інтерв'ю в парах

Завдання 3. Аналітична замітка: робота з фактами

- Отримайте набір фактів або новин на одну тему (наприклад: зміни в освітній сфері).

- Складіть план аналітичного матеріалу: проблема, факти, думки експертів, висновки

- Напишіть вступ і аналітичний абзац

Завдання 4. Редагування тексту під жанр

- Отримайте короткий універсальний текст (нейтральна інформація).

- Переробіть його відповідно до обраного жанру:

— новина (фактологічно);

— репортаж (емоційно, через дію);

— коментар (з позицією);

— аналітика (через причинно-наслідкові зв'язки)

Завдання 5. Порівняти жанри за поданням інформації

- Візьміть одну тему (наприклад: “Зростання цін на оренду житла”)

- Напишіть по одному абзацу у жанрах: новина, аналітична стаття, коментар

- Порівняйте, як тон, стиль і структура змінюються залежно від жанру

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Написати новину за шаблоном "5W + H"

- Підберіть подію (реальну або вигадану). За принципом "Хто? Що? Де? Коли? Чому? Як?" складіть коротку новину (5–7 речень)

- Зверніть увагу на точність, фактологічність та лаконічність

Завдання 2. Збір матеріалу для репортажу

- Оберіть подію (онлайн-трансляція, студентський захід, суспільне місце).

- Проведіть спостереження

- Зробіть нотатки: атмосфера, деталі, учасники, цитати

- Напишіть репортажний абзац, використовуючи елементи художньої подачі.

Практичне заняття №13

Тема: Технологія відбору інформації для новин

Мета: визначити поняття якості журналістського матеріалу під час відбору інформації для новин.

Питання для обговорення.

1. Основні журналістські стандарти якості матеріалу.
2. Цензура, самоцензура, джинса в журналістиці: ознаки, причини, профілактика.
3. Шість правил наближення інтересів, рекомендованих паризьким Центром підготовки та вдосконалення журналістів.

Література: [5,9,11, 15].

Методичні рекомендації

У межах вивчення пропонованої теми здобувачі мають оволодіти знаннями за такими основними пунктами:

1. Поняття новини та її функції

- Новина як оперативне повідомлення про суспільно важливу подію.

- Функції: інформувати, орієнтувати, давати контекст.
- Відмінність новини від повідомлення, анонсу, замітки.

2. Критерії новинної цінності (news values)

Щодо цього питання, то студенти повинні знати міжнародні стандарти відбору інформації, а саме: актуальність / оперативність; важливість (суспільний інтерес); неординарність / конфліктність; близькість (географічна, культурна); авторитетність джерела; масштаб впливу події; емоційний або соціальний резонанс; новизна, зміна стану речей, розвиток ситуації.

3. Етапи відбору інформації для новини, що включають, зокрема:

1) Збір інформації: моніторинг медіа, офіційних джерел, соціальних мереж, повідомлень від служб і інституцій.

2) Первинний фільтр: визначення, чи є подія новинною.

3) Перевірка фактів: підтвердження інформації у щонайменше двох незалежних джерелах.

4) Селекція важливих даних: вибір ключових фактів, що відповідають 5W+H.

5) Контекстуалізація: розуміння передумов, наслідків та значення події.

6) Оцінка ризиків та етичних аспектів: приватність, потенційна шкода, маніпулятивні вкиди.

4. Робота з джерелами інформації

У межах вивчення цього питання студенти мають знати:

- типи джерел: офіційні, експертні, очевидці, документи, бази даних;
- рівні надійності джерел;
- ознаки сумнівної інформації (емоційність, відсутність конкретики, анонімність, непідтвержені числові дані).

Основні правила, які стосуються роботи із джерелами:

- Застосовувати принципи балансу та незалежної перевірки.
- Уникати публікації інформації з одного джерела.
- Верифікувати фото та відео (засоби OSINT: зворотній пошук, геолокація, таймштампи).

5. Стандарти подачі відібраної інформації: чіткість і стислість; відсутність оціночної лексики; структура новини: лід → ключові факти → деталі → бекграунд; принцип: «одна новина – одна головна подія».

6. Крім того, студентам необхідно зосередитися на особливостях відбору інформації в різних середовищах, зокрема:

1) Онлайн-медіа: швидкість, ризики фейків, потреба в постійному оновленні.

2) ТБ і радіо: перевірка достовірності аудіо- та відеоматеріалів, робота з синхронами.

3) Соцмережі: аналіз джерела, бот-активність, офіційні акаунти, ризики дезінформації.

Практична частина

Завдання 1. Визначити, що є новиною

- Ознайомтесь із 5 повідомленнями (вигаданими або реальними).
- Визначте, які з них мають новинну цінність, а які — ні
- Аргументуйте свою думку: за якими критеріями ви це вирішили (актуальність, суспільна значущість, несподіваність, наближеність тощо)

Завдання 2. Відфільтрувати зайву інформацію

- На основі отриманого великого обсягу даних про подію (наприклад: розмова, текст зі сміттям, цитати, цифри, подробиці) визначити, які 5–6 фактів є головними для новини

- Напишіть коротке новинне повідомлення, залишивши лише потрібну інформацію

Завдання 3. Скласти новину з "розсипаних" фактів

За наданим набором фактів у розрізненому вигляді (дата, дія, місце, учасники, цитата, подробиці).визначити, які з них обов'язково мають увійти в новину

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Визначте, що є новиною

- Ознайомтесь із 5 повідомленнями (вигаданими або реальними).
- Визначте, які з них мають новинну цінність, а які — ні

- Аргументуйте свою думку: за якими критеріями ви це вирішили (актуальність, суспільна значущість, несподіваність, наближеність тощо)

2. Відфільтруйте зайву інформацію

- Підберіть великий обсяг даних про подію (наприклад: розмова, текст зі сміттям, цитати, цифри, подробиці).

- Визначте, які 5–6 фактів є головними для новини

- Напишіть коротке новинне повідомлення, залишивши лише потрібну інформацію

Завдання 3. Скласти новину з "розсипаних" фактів

На основі набору фактів, але в розрізненому вигляді (дата, дія, місце, учасники, цитата, подробиці) визначіть, які з них обов'язково мають увійти в новину

Загальні рекомендації щодо організації самостійної роботи!

Студентам слід щоденно читати 3–5 надійних медіа та аналізувати новини. Фіксувати приклади застосування критеріїв новинності. Вести невеликий «щоденник новинного редактора».

Практичне заняття №14

Тема: Проблема замовної журналістики

Мета: виробити навички аналізу медіаповідомлень щодо незалежності й доброчесності.

Питання для обговорення.

1. Інформація і медіаспоживання.
2. Практичні маркери інформації та пропаганди в медіапросторі.
3. Власники медіа.
4. Журналістські стандарти.
5. Маніпуляції в медіа та пропаганда.
6. Фейк як один із механізмів інформаційної маніпуляції.

Маніпуляції в заголовках, з експертами, фотофейки, маніпуляції на ТБ, в нових медіа, в книгах. Застосування інструментів перевірки інформації, спростування фейків.

Література: [16,19,21].

Методичні рекомендації

Особливості вивчення проблем замовної журналістики полягає в тому, щоб насамперед розуміти такі поняття, як:

1. Сутність замовної журналістики, зокрема поняття «замовна журналістика» («джинса», paid news); відмінність між рекламою, PR та замовним матеріалом; причини існування: економічні інтереси медіа, залежність від власників, політичний тиск, відсутність сталої системи саморегуляції.

2. Форми і різновиди замовних матеріалів

1) Політична «джинса» – прихована агітація, пропаганда, просування кандидатів.

2) Комерційна «джинса» – рекламні матеріали, подані як редакційні.

3) Анtidжинса – замовні матеріали, спрямовані на дискредитацію.

4) Матеріали з маніпулятивними ознаками: однобічність; відсутність альтернативних позицій; оціночні судження; фальсифікований бекграунд.

3. Особливо слід звернути увагу на розрізнення ознак замовності журналістського матеріалу. Студенти мають навчитися розпізнавати типові індикатори:

- відсутність маркування «реклама» чи «на правах реклами»;
- надмірна позитивність або негативність, явна емоційність;
- просування конкретної особи, бренду, партії;
- використання однакових формулювань у різних медіа (ознака «темника»);
- відсутність балансу думок, експертів, альтернативної інформації;
- дані, що не підтверджуються достовірними джерелами;
- тенденційний добір фактів або замовчування важливої інформації.

4. Окремо варто дослідити питання механізмів поширення замовної журналістики, до яких належать, зокрема, такі: редакційний тиск від власника медіа; використання «темників» та узгоджених меседжів; приховані договори з політичними силами або бізнес-структурами; непрозоре фінансування медіа; економічна вразливість журналіста (низькі зарплати, відсутність контрактних гарантій).

5. Вивчення теми замовної журналістики буде неповним, якщо не проаналізувати наслідки замовної журналістики: зниження якості новинного контенту; маніпулювання громадською думкою; підрив довіри до медіа та журналістики як інституту; викривлення демократичних процесів (вибори, ухвалення рішень); розвиток дезінформації та пропаганди.

6. Також важливим є зосередитися на нормах та стандартах, спрямованих проти «джинси». Тут студенти повинні знати:

- базові принципи професійної етики журналіста: баланс, точність, відокремлення фактів від коментарів, прозорість;
- вимоги до маркування рекламних матеріалів;
- міжнародні стандарти медіапрозорості та саморегуляції;
- роль регуляторних органів та громадських ініціатив (медіамоніторинг, фактчекінг).

Практична частина

Завдання 1. Жанрова діагностика

- Прочитайте 3 журналістські тексти різних жанрів (наприклад: новина, інтерв'ю, репортаж).
- Визначте жанр кожного.
- Випишіть характерні ознаки жанру (структура, стиль, тип подачі інформації).

Завдання 2. Написати новину за схемою 5W + 1H

- Оберіть актуальну або вигадану подію.
- Визначте ключові відповіді на питання: Хто? Що? Де? Коли? Чому? Як?
- Складіть коротке новинне повідомлення (5–6 речень).

Завдання 3. Побудувати план інтерв'ю

- Оберіть тему інтерв'ю (наприклад: "Як студенти поєднують навчання і роботу").
- Складіть шість-вісім запитань: вступні, основні, уточнювальні
- Напишіть можливу вступну частину до інтерв'ю

Завдання 4. Оголошення/повідомлення: тренування стислості

- Напишіть інформаційне повідомлення (наприклад: про перенесення заняття, зустріч із гостем). Обмеження – 50 слів. Повідомлення має бути чітким, інформативним і логічним

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Переписати текст у різних жанрах

- Підберіть один факт (наприклад: "Університет отримав нове обладнання для мультимедійної студії").
- Напишіть коротку новину, потім репортажний абзац, потім – аналітичну довідку, порівняйте стиль, структуру і тон

Завдання 2. Підготувати репортажний абзац

- Уявіть, що ви побували на важливій події (спортивні змагання, відкриття виставки).
- Опишіть атмосферу, дію, цікаву деталь
- Напишіть один абзац у стилі живого репортажу

Завдання 3. Створити аналітичну міні-замітку

- Оберіть суспільну тему (наприклад: підвищення цін на транспорт).
- Зберіть 3 факти або джерела
- Напишіть короткий аналітичний абзац, у якому проаналізуйте причини або наслідки

Перелік питань до іспиту

1. Журналістська діяльність, її особливості. Актуальність та оперативність журналістики.
2. Відмінність журналістики від інших форм творчості.
3. Головні потоки журналістської інформації.
4. Журналістський твір, його характерні особливості
5. Здібності й талант журналіста, шляхи їх формування та розвитку. г
6. Журналістська майстерність: спроби теоретичного осмислення.
7. Складові журналістської майстерності: оперативність, актуальність, компетентність тощо..
8. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність.
9. Тенденції творчої практики сучасної журналістики: досягнення і проблеми.
10. Індивідуальні характеристики творчої особистості журналіста.
11. Вплив психофізіологічних характеристик особистості журналіста на творчий процес.
12. Цікавість як психологічний феномен. Цікаве у житті й у літературі.
13. Цікавість як визначальна риса журналістики. Цікавість факту і цікавість думки.
14. “Об’єктивна реальність” у контексті журналістики Різниця між об’єктивністю, нейтральністю та збалансованістю
15. Засоби і шляхи відображення реальності:
16. Проблема суб’єктивності (емоційне і політичне забарвлення тексту; роль особистості журналіста у подачі матеріалу).
17. Верифікація та перевірка фактів. Фактчекінг.
18. Маніпуляція та інформаційні викривлення
19. Підхід до висвітлення реальності в умовах війни
20. Журналістський твір у контексті текстознавства. Основні ознаки тексту, притаманні журналістському матеріалу. Функції журналістського тексту.
21. Структурні характеристики журналістського твору.
22. Стилістичні особливості журналістського твору
23. Жанрова і тематична специфіка журналістського твору.

24. Комунікативні та функціональні аспекти
25. Видозміни журналістського тексту у цифрову епоху: лонгріди, сторітелінг, соцмережі.
26. Ознаки мультимедійного журналістського тексту.
27. Вплив кліпового мислення та нових платформ (Instagram, Tik-Tok) на побудову журналістських текстів
28. Що таке тема журналістського твору? Ідея? Роль теми та ідеї в побудові змісту журналістського матеріалу?
29. Класифікація тем у журналістиці. Поняття “вічних” (універсальних) тем
30. Критерії визначення актуальності теми для ЗМІ.
31. Формування ідеї. Способи подання ідеї у журналістиці. Варіанти робочої ідеї.
32. Вплив жанру журналістського твору на ідейно-тематичне наповнення.
33. Ідейно-тематичне наповнення журналістики в умовах війни, кризи, глобальних змін.
34. Поняття композиції журналістського твору; її функції.
35. Структура журналістського матеріалу.
36. Типові композиційні моделі журналістського тексту: перевернута піраміда; аналітична структура матеріалу (проблема – аналіз - висновки); лінійна, кільцева та мозаїчна композиція.
37. Жанрові особливості композиції.
38. Технічні та стилістичні прийоми медіатексту.
39. Спілкування як взаємопізнання, обмін інформацією і діяльністю між людьми.
40. Факт – основа журналістського твору. Визначення і характеристика факту.
41. Факт і система фактів. Одиничний і статистичний факт. Науковий і художній факт.
42. Методика перевірки достовірності фактів.
43. Джерела інформації, їх види.
44. Методи збору інформації.
45. Перевірка та обробка інформації (фактчекінг, його техніки; подолання труднощів; документування зібраної інформації).

46. Етичні аспекти у процесі роботи з фактами і джерелами інформації.
47. Роль штучного інтелекту, Big Data та інших цифрових технологій у підходах до збору інформації.
48. Основні методи журналістської творчості
50. Суть методу спостереження як творчого інструмента.
51. Особливості методу інтерв'ювання?
52. Що таке репортерський експеримент? Особливості його застосування.
53. Креативні техніки (“мозковий штурм”, прийом сторітелінгу) у журналістській практиці. Метод “SW+H” як інструмент структурування інформації.
54. Вплив штучного інтелекту на творчий процес у журналістиці
55. Методика підготовки інформаційних матеріалів.
56. Методика підготовки аналітичних матеріалів.
57. Методика підготовки публіцистичних матеріалів.
58. Основні журналістські стандарти якості матеріалу.
59. Цензура, самоцензура, джинса в журналістиці: ознаки, причини, профілактика.
60. Інформація і медіаспоживання.
61. Практичні маркери інформації та пропаганди в медіапросторі.
62. Журналістські стандарти.
63. Фейк як один із механізмів інформаційної маніпуляції. Застосування інструментів перевірки інформації, спростування фейків.

Рекомендована література

1. Андросович О.І., Башманівська Л.А., Башманівський В.І. та ін. Специфіка комунікативних впливів у соціокультурному просторі: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 461 с.
2. Брезгунова Л. “Четверта влада” в Україні: міф чи реальність. *Pressa*. 6 січня 2022. URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/chetverta-vlada-v-ukra%D1%97ni-mif-chi-realnist/>
3. Дрешпак В.М. Жанрологія журналістських творів : навчальний посібник / Дрешпак В. М. Дніпро : УМСФ, 2021. 186 с. URL: http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/4319/1/22-03-21%20%D0%96%D0%B0%D0%BD%D1%80%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3_%20%D0%9D%D0%9F%20%D0%94%D0%A0%D0%95%D0%A8%D0%9F%D0%90%D0%9A.pdf
4. Журналістські розслідування: основи. Безкоштовний онлайн-курс. Відеотека Detector Media. URL: <https://video.detector.media/courses/zhurnalistski-rozsliduvannya-osnovy-i14>
5. Іванов В. В. Журналістська майстерність в умовах кризових ситуацій. Київ: КНУ, 2023. 198 с.
6. Інтерв'ю як метод і жанр. *Академія суспільного мовлення*. 2021. URL: <https://academy.suspilne.media/news/intervyu-yak-metod-i-yak-zhanr>
7. Кокур О. М. Психологія професійного стресу та професійної безпеки. Київ: ІПППО, 2023. 23/4 с.
- 8 Кость С. Методологія дослідження соціальних комунікацій (теорія та історія журналістики) : навч. посібник / Степан Кость. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 228 с. URL: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/kost.indd-228-22-06-2022-mETODOLOHIYA.pdf>
9. Кость С. Вступ до журналістики: навч.посібн. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 512 с.
10. Кузнецова О. Журналістські аналітичні жанри преси: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 296 с.

11. Маєр Клаус Журналістика; пер.з нім В.Климченка, В.Олійника / за заг. ред. В.Іванова. К.: Академія української преси; Центр вільної преси, 2022. 300 с.
12. Мелещенко О.К. Замітка у пресовій і фотожурналістиці. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2020. Вип. 75. С.49-69.
13. Михайленко В.М. Теорія твору й тексту: Курс лекцій (електронний посібник). Київ : Навчально-науковий інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2022. 130 с. URL: http://labs.journ.univ.kiev.ua/travel_journalism/wp-content/uploads/2022/12/Kurs-lektsiy_Teoriia-tvoru_elektronnyu-posibnyk.pdf
14. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Київ: НАПН України, 2022. 244 с
15. Основи журналістики: навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять / уклад.: Ю.М. Бідзіля, Н.В. Толочко. Ужгород, 2023. 46 с.
16. Різун В. В. Теорія масової комунікації в умовах кризових ситуацій. Київ: КНУ, 2021. 288 с.
17. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник: пер. з нім. В.Климченка / за заг.ред В.Іванова. Київ: Центр вільної преси, 2021. 260 с.
- 18.Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. Український інформаційний простір. №2 (9). 2022. URL : <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/269647>
- 19.Тимошик М. Як писати журналістські тексти: до проблеми методики і технології творчості. Український інформаційний простір. 2023. №1 (11). URL : <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/279545/274146>
20. Фролов П. Д. Масова комунікація та медіаосвіта в умовах суспільних криз. Київ: НАПН України, 2022. 176 с.
21. Х'юстон Брант, Діаз-Страк Емілія Вступ до розслідувальної журналістики. Global Investigative Journalism Network. Січень, 2025.

URL : <https://gijn.org/ua/resurs-ua/vstup-do-rozslidivalnoi-zurnalistiki/>

22. Шебеліст С.В. Типологія журналістських жанрів: сучасні теоретичні дискусії. *Молодий вчений*. № 9.1. (85.1). 2020. С. 136-140.

URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/9.1/28.pdf>

23. Шумарова Н. П. Otiumportal: смислові домінанти текстового простору (на матеріалі заголовків статей про туризм). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2023. Т. 2 (83). URL: http://www.scientific-notes.com/wp-content/uploads/2023/11/83_3.pdf

24. Harcup T. *Journalism principles and Practice* (4th Edition). SAGE Publications, 2021. 288 p.

25. Ярмо О.С. Кризові виклики для журналістів: стратегії збереження ментального здоров'я та підтримки ефективності роботи. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/607c2dd7-9fcd-4728-92fe-e7baad14d46d/content>

Інформаційні ресурси

1. Антипосібник для журналістів «Теми. Люди. Історії». <http://medialab.online/news/antyposibnyk/> Еволюція іномовлення в іноземних державах: досвід для України. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1493/>

2. www.journlib.univ.kiev.ua – електронна бібліотека інституту журналістики Київського національного університету ім.Т.Г.Шевченка

3. Матеріали всеукраїнських та регіональних ЗМІ. Матеріали на професійному сайті ДетекторМедіа. <https://detector.media/> Сайт ІМІ <https://imi.org.ua/>

4. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека ім.В.Вернадського, електронний каталог періодичних видань

5. <http://www.telekritika.ua/> - сайт для медійників «Телекритика»

6. <http://www.trk-mag.kiev.ua/> - Фаховий часопис «Телерадіокур'єр»

7. Сайт Академії Української преси <https://www.aup.com.ua/category/library/>

Т-41

Теорія і методика журналістики [Текст]: Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми Медіакомунікації та PR галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика денної та заочної форм навчання. Луцьк: ЛНТУ, 2023. –54 с.

Комп'ютерний набір та верстка:

Л.Ю. Тиха

Редактор:

Л.Ю. Тиха

Підписано до друку _____ Формат 60x84/16.

Папір офс. Гарнітура TimesNewRoman.

Ум. друк. арк.1,5. Обл.-вид. арк. .

Тираж 50 прим.

Відділ іміджу та промоції ЛНТУ
43018, м.Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ВІМГ ЛНТУ